

Egobüs: Bencillik, Eşduyum ve Sosyal Medya

Gelişen toplumlarda, insanların da gelişmesi kaçınılmaz diye düşünürüz hep; oysaki durum pek öyle gözüküyor; çünkü bir topluma teknolojinin giriş hızı ile o toplumun değişim, yükselme ve gelişme hızı maalesef aynı olmamaktadır. Bilhassa sosyal medyanın dünyada yaygınlaşmasıyla birlikte, kanımızca insanların karakteristik özelliklerinde de bazı değişimler gözden kaçmamaktadır. Bu yazımızda belli hiçbir kişi ya da toplumu kast etmeden, sadece çağımızın tedavisi mümkün olmayan ama maalesef kronik bir özellik olan bencilliği, eşduyum ve sosyal medya açısından ele almaya çalışacağız.

Bencillik veya diğer adıyla egoizm her insanda az çok var olan bir özellik, ancak kimilerinde bu tahammül edilemez derece ön planda ve neredeyse hayatının tamamında yer almaktadır. Biz burada bu tür bir karakteristik özellik taşıyan bencillığe değinmek istiyoruz. Böylesi kişilerin hayatında kendilerinden başka kimseye yer yoktur, zira yapayalnız insanlardır etrafları ne kadar kalabalık olsa da. Bu tür insanlarla iletişim kurabilmek, arkadaşlık edebilmek, dostluklar kurabilmek, belli oranda bir yaşamı paylaşabilmek neredeyse imkânsızdır. İletişim kuramazsınız; çünkü egosu/bencilliği her daim öndedir ve neredeyse kendini bunun arkasına gizlemiş gibidir. Siz onunla konuşuyorken o hep kendini düşünecek ve asla eşduyum/empati/duygudaşlık kurmayacaktır; zira kanatları altında yavrusunu korumaya çalışan bir kuş gibi egosunu korumaya çalışarak zarar görmemesi için her şeyi göze almıştır bile çoktan. Arkadaşlık edemezsiniz; çünkü öylesine bencildirler ki sizin arkadaşlığınızın kendisine ne gibi yararları ve zararları olacağını hesabı onun için arkadaşlığınızdan daha önde gelir. Öyle olmasa bile her daim bencil davranarak kendisi için çizdiği sınırların dışına çıkmaya ve sizin de içine girmenize asla tahammül edemez. Bu öyle bir sınırdır ki, kendisine hiçbir şekilde olumsuz ve bencilce gözükmecektir. Bunu sadece gönülden görebilen, duygudaşlığı yüksek gerçek dostları, arkadaşları görebilir; ama o hiçbir zaman göremeyecektir ne yazık ki. Bu kişilerle dostluklar kuramazsınız, hatta ortak bir yaşamı bile çok zor paylaşırsınız. Şöyle ki, dostluklar fedakârlığı gerektirir, oysa bencil kimseler, fedakârlığın nasıl bir meziyet olduğunu bilmedikleri için, kendilerinden başka kimseyle gerçek dost olamazlar; olsalar bile temelinde bencillikleri hâkimdir; ayrıldığınızda daha en son görüşmenizin üzerinden yirmi dört saat geçmeden, kuma yazılmış yazı gibi silinir ve çoktan unutulur gidersiniz. Asla aranmazsınız çünkü bencilliği yani egoizmi buna izin vermez, çünkü daima "Aman boş ver, ben kendime bakayım!" diyerek savuşturacaktır. Bencilikleri yaşamlarının değişmez felsefesi haline gelen bu kişiler, aynaya baktıklarında kibirlerinden ve eşduyum yoksunluğundan sadece kendilerini görürler ve ayna bile dile gelerek kimi zaman "Ey Allah'ım al şu bencili karşımdan, yoksa çatlayacağım!" noktasına gelebilmektedir. Bencil, öyle bencilidir ki her türlü özveriyi mutlaka karşısındakinden bekleyecektir. Kendisi o küçücük dünyasından çıkamadığından, oraya hapsoldüğü için cananı candan önde tutmayı, fedakârlığı anlaması imkânsızdır. Zira kendisinin fiziksel olarak sizin yanınızda olması, size onun bencilliğinin sunabileceği en büyük lütuftur adeta. Bencil kişilerle dostluk neredeyse imkânsızdır; nedenine gelince, onlar kendileri dünyanın merkezidirler ve uzay boşluğunda yörüngesi bile olmayan, sadece kendi eksenini etrafında dönmeye çalışan yalnız, yapayalnız, kaybolmaya mahkûm Tanımlanamayan Döner Cisimler (TDC) gibidir.

Bencil kimselerin hayatında önceliklerini sadece kendi egoları ve benlikleri belirler; ikinci bir kişi ya da eylem bunu asla belirleyemez, öyle olsa bile yine de yönlendirmelerle bencil kimsenin egobüsü (bencil kimsenin kimliğinin, kişiliğinin meydana getirdiği ve sadece kendi egosunu taşıyan sanal araç) sizi olması gereken yere ve yapılması gerekene götürecektir.

Günümüz sosyal medyası ve teknolojinin bazı imkânları, derecesi değişmekle birlikte birçoğumuzu maalesef bencil olmaya, çevremizde olup bitene duyarsız kalmaya ve en sevdiklerimizi bile ihmal etmeye varan davranışlar göstermemize sebep olabilmektedir. Tüm bunları bencillik yapmadan, yalnızca kendimizi düşünmeden, sevdiklerimizi ve dostlarımızı ihmal etmeden de yapabiliriz diye düşünüyoruz. Eşduyum göstererek, fedakârlık yaparak, gizli kibrimize mağlup olmadan, tek dostumuzu sadece aynada görmeden ve daha da önemlisi kimliğimizi, benliğimizi, sevgimizi, dostluğumuzu bencilce kendi dünyamıza hapsedmeden bunun üstesinden gelebiliriz diye düşünüyoruz. Öyle ki, çoğumuz her gün aynaya baktığımızda görmek istediğimizi görür, hatta yüzümüzün bize güzel görünen tarafına bakarız ve onunla moral bulur, mutlu oluruz. Oysa aynı aynanın içinde ve arkamızda nice güzel insanların olduğunu da unutmayalım, her ne kadar ayna kendini gösteremese de.

Hidayet TUNCAY

27 Aralık 2015, Bişkek